

Και άνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς.

Αφού ο Κύριος αναστήθηκε, για σαράντα ημέρες, δίδασκε τους μαθητές του, αποκάλυπτε αλήθειες, ενώ παράλληλα και βιωματικά τούς μάθαινε ότι δεν θα τον έχουν πλέον μπροστά τους σωματικά, αλλά θα τον βλέπουν, όπως και όλοι οι χριστιανοί, με τα μάτια της πίστεως και δι' Αγίου Πνεύματος. Μετά τις 40 ημέρες, ευλογώντας τους, ανέβηκε προς τον ουρανό (Λουκ. 24,51), όσο οι μαθητές του τον αποχαιρετούσαν συγκινημένοι, σύμφωνα και με το προφητικό «Ανέβη ο Θεός εν αλλαγαμῶ, Κύριος εν φωνῇ σάλπιγγος». Εκάθησε έκτοτε ο Χριστός στα δεξιά του Πατέρα του και αγίασε την ανθρώπινη φύση, την ένωσε με τη Θεότητα. Επετεύχθη πλήρως ο σκοπός της Θείας Ενανθρώπησης που ήταν η ένωση θείας και ανθρώπινης φύσεως στο πρόσωπο του Χριστού, βεβαίως ασύγχυτα, άτρεπτα, αδιαίρετα. Ο Ίδιος πριν αναχωρήσει παρηγόρησε τους μαθητές του, αλλά και κάθε χριστιανό στη συνέχεια, λέγοντας τους πως 'δεν θα σας αφήσω ορφανούς' (Ιω. 14,18) και ότι 'Θα είμαι μαζί σας όλες τις ημέρες και μέχρι τη συντέλεια' (Ματθ. 28,20).

Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.

Οι μαθητές παρακολούθησαν τον ανερχόμενο Κύριο, ώσπου ένα φωτεινό σύννεφο Τον έκρυψε από την όρασή τους. Τότε δύο λάμποντες άγγελοι παρουσιάστηκαν και εξήγησαν στους μαθητές Του ότι όπως έφυγε, έτσι και πάλι θα εμφανισθεί στη γη με όλη του τη δόξα (Πράξ. 1,8-11). Πριν από τη Δεύτερη Έλευση του Κυρίου θα συμβούν κάποια κοσμοϊστορικά γεγονότα που θα αναγγείλουν την τελική Κρίση του κόσμου. Όπως περιγράφονται στην Καινή Διαθήκη, αυτά είναι: Η διάδοση του Ευαγγελίου στον κόσμο, η εμφάνιση του αντιχρίστου, οι γενικοί πόλεμοι, η εξάλειψη της αγάπης, η επιστροφή των Εβραίων στον Χριστιανισμό (βλ. Β΄ Τιμ. 3,1-5). Η μορφή του παρόντος κόσμου θα καταστραφεί (Β΄ Πέτρ. 3,10) και θα ισχύσει από τότε και για πάντα η Βασιλεία του Θεού. Ο χρόνος της Δεύτερης Παρουσίας του Χριστού είναι παντελώς άγνωστος, ακόμη και στους αγγέλους. Η εφεύρεση διαφόρων χρονολογιών του Τέλους, στην οποία επιδόθηκαν αρκετές ακραίες προτεσταντικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων και των Μαρτύρων του Ιεχωβά, αποδείχθηκαν εσφαλμένες και απομάκρυναν πολλούς πιστούς τους από τις οργανώσεις τους. Η πρώτη έλευση του Κυρίου έγινε εν πλήρει ταπεινώσει, η δεύτερη έλευσή του θα γίνει εν πλήρει δόξη και δυνάμει. Όλοι θα παρασταθούμε μπροστά στο βήμα του Χριστού για να κριθούμε με δικαιοσύνη και πάνω στην αγάπη (Πράξ. 17,31 & Ρωμ. 14,10). Τότε, κατά το Ευαγγέλιο ιδίως του Ματθαίου, θα χωρισθούν τα πρόβατα από τα ερίφια, δηλαδή οι άγιοι από τους αμετανόητους ανθρώπους, και οι μεν πρώτοι θα απολαύσουν την αιώνια ευτυχία της κοινωνίας με το Θεό, ενώ οι δεύτεροι θα υποστούν την αιώνια θλίψη.

Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλήσαν διὰ τῶν προφητῶν.

Μόνο η κάθοδος του Αγ. Πνεύματος θα μπορούσε να μεταβάλλει με τρόπο θαυμαστό τη ζωή των μαθητών του Κυρίου, όπως και πράγματι συνέβη 10 ημέρες μετά την Ανάληψη του Χριστού. Την ημέρα της Πεντηκοστής, οι ψαράδες της Γαλιλαίας επλήσθησαν Πνεύματος Αγίου και με τόλμη και αφοβία στη συνέχεια έστρεψαν δια των πνευματικών κηρυγμάτων τους όλα τα έθνη προς τον Αναστάντα Κύριο. Αυτό γιατί το Άγ. Πνεύμα είναι Κύριος και Θεός, το τρίτο πρόσωπο της Αγ. Τριάδος, ομόθρονο και αχώριστο από τον Πατέρα και τον Υιό. Στην Κ.Δ. μάλιστα φαίνεται

ολοκάθαρα να ομιλεί, να δίνει εντολές στους αποστόλους, να αποφασίζει, να ερευνά, να λυπάται, να καθοδηγεί τον Απ. Παύλο, να τελεί τα Μυστήρια κ.α. Όχι μόνο και αυτή η Ενανθρώπιση του Υιού του Θεού, δια του Αγ. Πνεύματος και Μαρίας της Παρθένου επετεύχθη, αλλά και χωρίς την καθοδήγηση του Παρακλήτου η Εκκλησία δεν θα σταθεροποιείτο στην αλήθεια, θα λοξοδρομούσε θεολογικά στην πορεία της (Ιω. 16,13). Δεν είναι το Αγ. Πνεύμα επομένως δύναμη Θεού και ενέργεια, αλλά έχει θεία δύναμη και ενεργεί ως Θεός. Θεός και Θείο Πρόσωπο επομένως ο Παράκλητος, όχι αφηρημένη δύναμη. Επιπλέον, αν και ουσιαστικά οι ιδιότητες των τριών προσώπων της Αγίας Τριάδος είναι κοινές, υποστατικά το Αγ. Πνεύμα εκπορεύεται μόνο από τον Πατέρα και όχι «και από τον Υιό» (Filioque), σε ακολουθία και των λόγων του Ιησού κατά τη διάρκεια του Μυστικού Δείπνου: «Όταν έλθει ο Παράκλητος... το Πνεύμα της αληθείας, το οποίο εκπορεύεται από τον Πατέρα, εκείνος θα μαρτυρήσει για μένα» (Ιω. 15,26). Το Αγ. Πνεύμα, χορηγεί τα χαρίσματα στους πιστούς και γενικά στην Εκκλησία Του και αγιάζει τους χριστιανούς.

Εἰς μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

Εκκλησία, κατά τον Απ. Παύλο, είναι το μυστικό σώμα του Χριστού, στο οποίο εκείνος αποτελεί την κεφαλήν και μέλη είμαστε όλοι οι βαπτισμένοι χριστιανοί, κληρικοί και λαϊκοί (Εφ. 1,22-23/ Α΄ Κορ. 12,12 κ.ε. /Κολ. 1,18). Είναι ακόμη, σύμφωνα με τον Αυγουστίνο, ο Ιησούς παρατεινόμενος στους αιώνες. Ο Ιησούς Χριστός μίλησε για την άμπελον, που είναι Εκείνος, και για τα κλήματα, που είμαστε εμείς οι πιστοί. Όσο τα κλήματα παραμένουν ενωμένα με τον κύριο κορμό της αμπέλου και αντλούν από τους θείους χυμούς της Ζωής τόσο περισσότερο ζουν και παράγουν καρπούς καλούς. Όσα κλήματα αποκόπτονται από την άμπελον -και στο βαθμό που αποκόπτονται- ξεραίνονται και αχρηστεύονται και στη φωτιά τα ρίχνουν και καταστρέφονται (Ιω. 15,4 κ.ε.). Αυτό συμβαίνει σε εκείνους που δεν συμμετέχουν στην μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας, δεν τροφοδοτούνται από τη Χάρη Του, δεν προσεύχονται, δεν γνωρίζουν προσωπικά τον Χριστό και αρνούνται το θέλημά Του. Να γιατί ο Χριστός διευκρινίζει πως χωρίς Αυτόν τίποτα ουσιαστικό δεν μπορεί να γίνει στον κόσμο (Ιω. 15,5). Η Εκκλησία είναι λοιπόν «στύλος και εδραίωμα της αληθείας» (Α΄ Τιμ. 3,15) και διαφυλάσσει την αλήθεια που «άπαξ δια παντός παραδόθηκε στους χριστιανούς» (Καθολική Επιστολή Ιουδα, παρ. 3). Διακρίνεται δε σε στρατευόμενη (οι πιστοί πάνω στη γη) και σε θριαμβεύουσα, που την αποτελούν οι άγιοι και οι άγγελοι στους πνευματικούς ουρανούς «Στην οικία του Πατέρα μου πολλές μονές υπάρχουν» (Ιω. 14,2, βλ. και 5,8-9/ 8,3). Η Εκκλησία, σύμφωνα με το Σύμβολο της Πίστεως, είναι Μία γιατί ένας είναι ο αρχηγός και ιδρυτής της, ο Ιησούς Χριστός. Ακόμη, είναι Μια, όπως μία είναι η πίστη, ένα το σώμα του Χριστού, ένα το Βάπτισμά μας. Είναι Αγία γιατί άγιος είναι ο Τριαδικός Θεός και το έργο της είναι ο αγιασμός των ανθρώπων. Καθολική είναι η Εκκλησία γιατί αγκαλιάζει όλους όσοι στα πέρατα του κόσμου θα θελήσουν να ενταχθούν στην ποίμνη της. Αποστολική είναι γιατί διαδόθηκε από τους αποστόλους στα πέρατα του κόσμου, και γιατί οι αλήθειες της είναι οι αυτές με εκείνες που οι απόστολοι κήρυξαν και προσέφεραν στην ανθρωπότητα.

Ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

Ο σκοπός του ανθρώπου κατά την επίγεια πορεία του είναι η απόκτηση του Αγ. Πνεύματος. Αυτό πραγματοποιείται δια της συνενέργειας Θεού και ανθρώπων (στροφή της θέλησης προς τον Θεό, προσευχή, άσκηση κ.α.) και δια των Μυστηρίων της Εκκλησίας. Η Εκκλησία αποτελεί τη δεξαμενή της Θ. Χάριτος και μέσω των 7 Μυστηρίων, η Χάρη του Θεού διοχετεύεται στον κόσμο και αγιάζει την κτίση. Μυστήριο εισαγωγικό για να αποκτήσει κανείς την ιδιότητα του Χριστιανού αποτελεί το Βάπτισμα. Μετά από αυτό κάθε άνθρωπος ανήκει πλέον σε δύο οικογένειες: την

φυσική και την πνευματική δια του Βαπτίσματος. Ο Χριστός παρήγγειλε στους μαθητές Του να βαπτίζουν τους ανθρώπους στο όνομα της Αγ. Τριάδος (Ματθ. 28,19). Ο ίδιος μάλιστα βαπτίσθηκε και έγινε παράδειγμα για όλους. Όταν βαπτισθεί ο πιστός, αναγεννιέται σε μια νέα ζωή και συγχωρούνται όλες οι προ του Βαπτίσματος αμαρτίες. Λέγεται «λουτρόν παλιγγενεσίας» και «χάρισμα υιοθεσίας». Με τα Μυστήρια ο πιστός: Αυξάνει (Βάπτισμα), κινείται και δυναμώνει (Χρίσμα), τρέφεται (Θεία Ευχαριστία), θεραπεύεται (Μετάνοια- Εξομολόγηση, Ιεροσύνη, Ευχέλαιο), οδηγείται στην ένωση και πολλαπλασιάζεται (Γάμος). Που σημαίνει ότι η Χάρη του Θεού αγκαλιάζει κάθε σχέση, γεγονός, δραστηριότητα της ζωής των ανθρώπων. Τα Ιερά Μυστήρια δεν είναι μαγικές τελετές, ούτε κοινωνικά γεγονότα, αλλά απαιτούν την ελεύθερη συνεργασία μας για να μας μεταμορφώσουν υλικοπνευματικά.

Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν.

Ο Απ. Παύλος, που αρπάχτηκε στον Παράδεισο και άκουσε θείες και άρρητες αποκαλύψεις (Β' Κορ. 12,1-4), αποκαλύπτει σε μας ότι όσοι ζούνε κατά τη Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου δεν θα πεθάνουν, αλλά θα αρπαχθούν μαζί με τους νεκρούς που θα έχουν ήδη αναστηθεί, μέσα σε νεφέλες, σε συνάντηση του Κυρίου στον αέρα. Και έκτοτε θα είμαστε όλοι μαζί με τον Κύριο (Α' Θεσ. 4,15-17). Ο Προφήτης Ησαΐας προφητεύει: 'Θα αναστηθούν οι νεκροί και θα σηκωθούν οι πεθαμένοι και θα ευτυχήσουν πλέον οι πιστοί' (26,19). Ο Χριστός αναγγέλλει: 'Έρχεται ώρα κατά την οποία όλοι οι νεκροί θα ακούσουν την φωνή του του Υιού του Θεού' (Ιω. 5, 28), διότι ο ίδιος είναι 'Η ανάσταση και η ζωή' (Ιω. 11, 25). Οι άνθρωποι δεν θα είναι πλέον φθαρτοί και θνητοί, αλλά θα διάγουν όπως οι άγγελοι. Δεν θα αρρωσταίνουν, δεν θα παντρεύονται, ούτε θα τεκνοποιούν (Λουκ. 20, 35-36). Θα λάμπουν μάλιστα αντλώντας δόξα από το ένδοξο αναστημένο Σώμα του Χριστού (Φιλ. 3, 21). Ενώ λοιπόν θα είναι το δικό μας και πάλι σώμα μετά την ανάσταση, ωστόσο άλλη θα είναι η λαμπρότητα και το μεγαλείο και οι ιδιότητες των αναστημένων σωμάτων σε σχέση με τα παρόντα σώματά μας, αλλά και άλλη θα είναι η διαφορά λάμψης μεταξύ θεωμένων αγίων και απλών πιστών. 'Αστέρι από αστέρι, άλλωστε, διαφέρει κατά την λάμψη', αποκαλύπτει ο Απ. Παύλος (Α' Κορ. 15,35 κ.ε.). Η Χάρη του Θεού δεν κάνει διακρίσεις, αλλά ο καθένας θα την βιώνει σε διαφορετικό βαθμό, ανάλογα με την κάθαρσή του και την αγιοπνευματική του πρόοδο όσο ζούσε στη γη. Θα είμαστε δε όλοι, σύμφωνα με τους Πατέρες της Εκκλησίας, στην ηλικία των 33 ετών, κατά την οποία ο Θεάνθρωπος αναστήθηκε και αναλήφθηκε. Η ερώτηση 'πώς θα συναρμολογηθούν τα σώματά αφού θα έχουν διαλυθεί» δείχνει έλλειψη πίστεως, διότι ο Θεός – Παντοδύναμος από το μηδέν έπλασε τα πάντα. Τα μέλη μας θα μας αποδοθούν ακέραια, ακόμα και αυτά που κάηκαν στην φωτιά ή τα έφαγαν τα σκουλήκια. Η υπόσταση του ανθρώπου δεν καταργείται με τον θάνατο. Η ψυχή έχει επικοινωνία με τα στοιχεία του σώματός της και μόνο προσωρινά διακόπτεται η ενότητα μεταξύ τους (Αγ.Γρηγόριος Νύσσης). Γι' αυτό σεβόμαστε το ανθρώπινο σώμα, δεν το θεωρούμε στην Εκκλησία φυλακή της ψυχής, απλό ένδυμα ή ευτελές υλικό, όπως αντιμετωπίστηκε από διάφορους φιλοσόφους στην Αρχαία Ελλάδα ή όπως αντιμετωπίζεται στα ασιατικά θρησκευματα. Η τιμή που του αποδίδουμε εκφράζεται στην Ακολουθία της Κηδείας, μετά την οποία θάβεται με σεβασμό στη γη και περιμένει τον καιρό της εγέρσεως. Δεν είναι σύμφωνη με την Ορθόδοξη θεολογία η καύση των σωμάτων, αφού δείχνει απιστία ή πίστη στην μετενσάρκωση, απομάκρυνση από τις ευσεβείς παραδόσεις μας και δηλώνει άγνοια της δυνατότητας αφθαρσίας πολλών λειψάνων, που επιφυλάσσει ο Θεός ως δώρο, και σε ανύποπτο χρόνο, σ' αγίους Του και που δεν θα τα είχαμε αν καίγαμε τα σώματα των αγίων.

Και ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.

Οι μοναδικοί ερμηνευτές των θείων αληθειών, Πατέρες της Εκκλησίας, διδάσκουν ότι ο Θεός ο ίδιος είναι ο Παράδεισος και η Κόλαση για τους ανθρώπους. Το άκτιστο φως του Θεού προσφέρεται ως αγάπη και προς τους κολασμένους. Θα το αισθάνονται όμως ως φωτιά που θα καίει, ενώ οι δίκαιοι, το ίδιο αυτό φως, θα το βιώνουν ως δροσιά και ατέλειωτη ευτυχία. Ο καθένας μας διαλέγει το δρόμο του και δεν μπορεί ο Θεός να παραβιάσει πόρτες συνειδήσεως, αφού μας έπλασε ελεύθερους και σέβεται απόλυτα αυτήν μας την ελευθερία. Όπως ακριβώς το κερί λιώνει στον ήλιο χωρίς να φταίνε οι ακτίνες του ηλίου, αλλά οι ιδιότητες του κεριού και όπως ακριβώς ο πηλός ξεραίνεται στον ήλιο, λόγω των ιδίων και πάλι ιδιοτήτων του, έτσι και οι άνθρωποι εξ ιδίας θελήσεως και πράξεως συναλλάσσονται με τον Θεό. Στην πέρα του τάφου ζωή δεν υπάρχει προσωπική μετάνοια, παρά μόνο οι προσευχές της Εκκλησίας, τα μνημόσυνα, με τα οποία παρακαλούμε το Θεό «υπέρ της ανακουφίσεως και παραμυθίας των ψυχών» των κεκοιμημένων πιστών. Στην αιώνια ζωή θα καταργηθεί φυσικά και το κακό, όπως και ο θάνατος. Το κακό είναι η απουσία του καλού. Δεν είναι ιδιαίτερη υπόσταση, αλλά υποστασιάζεται όσο το καλό υποχωρεί. Όπως και το σκοτάδι, που δεν είναι ουσία, αλλά έλλειψη του φωτός. Όταν το έλεος και το φως του Θεού γεμίσουν τα πάντα, τότε φυσικά και το κακό και το σκοτάδι θα εξαλειφθούν από την πλάση του Θεού. Ακόμη, τα πυρίμορφα τέκνα του Θεού στην αιώνια απόλαυση θα βαδίζουν από δόξα σε δόξα, ενώ κατά φιλανθρωπία Θεού, στους κολασμένους δεν θα πολλαπλασιάζεται η οδύνη, αν και διαβαθμίσεις θα υπάρχουν και στον Παράδεισο και στην Κόλαση (Ματθ. 10,15), αναφορικά και με τα λόγια του Χριστού ότι πολλές μονές περιμένουν τους πιστούς στο σπίτι του Πατέρα Του (Ιω. 14,2). Τέλος, Παράδεισος και Κόλαση θα είναι αιώνιες καταστάσεις. 'Απελεύσονται ούτοι εις κόλασιν αιώνιον, οι δε δίκαιοι εις ζωήν αιώνιον' (Ματθ. 25,46). Η λέξη Αμήν στα εβραϊκά σημαίνει 'ας γίνει έτσι', γνωστό ως 'γένοιτο', και επιβεβαιώνει τα προηγουμένως εκτεθέντα. Το εβραϊκό ρήμα αμάν δηλώνει εξάλλου αξιοπιστία. Σήμαινε συμφωνία, προσευχή, δέσμευση νομική. Η καταφάσκουσα έννοια στη θ. Λατρεία ισχύει στον Ιουδαϊσμό, τον Χριστιανισμό και τις αραβικές χώρες. Ο Χριστός χρησιμοποιούσε συχνά την έκφραση αυτή και μάλιστα στην Αποκάλυψη του Ιωάννη, και στα τελικά λόγια του Κυρίου περί της επανόδου Του για να κρίνει ζώντες και νεκρούς, ο Ιωάννης και η Εκκλησία απαντούν με το 'αμήν, ναι έρχου Κύριε Ιησού' (22,20), που εκφράζει συμφωνία συνειδήσεως και προσευχής με τα λεγόμενά Του και γι' αυτό πολλές προσευχές και ύμνοι της Εκκλησίας έχουν αυτήν την κατάληξη.

Το «Πιστεύω» αποτελεί και είναι μια βασική και θεμελιώδη Ομολογία Πίστεως που αγκαλιάζει συνοπτικά όλες τις αλήθειες της Χριστιανικής-Εκκλησιαστικής ζωής. Θεωρείται και είναι ένα θεολογικό αριστούργημα των Πατέρων της Εκκλησίας και διασώζει την γνήσια απόλυτη Ιερά Παράδοση της Εκκλησίας με κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα: (α) Η αρχαιότητα ό,τι είναι δηλαδή η διδασκαλία του Χριστού και των Αγ. Αποστόλων, β) Η καθολικότητα -οι αλήθειες που πάντοτε και από όλους πιστεύονταν στην Αρχαία Χριστιανική Εκκλησία και γ) Η ομόφωνη συμφωνία-διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας. Γι' αυτό και δεν επιτρέπεται ποτέ και για κανένα λόγο κάποιος να προσθέσει ή να αφαιρέσει τίποτε από αυτό. Αμήν»